

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

26 פברואר 2018

ת"ע 20528-03-15 א.א.נ' י.ח. ואח'

בפני כב' השופטת מיכל דבירי-רוזנבלט

תובע

1. א.א.

ע"י ב"כ עו"ד עודד אפיק ודוד איסן

נגד

נתבעים

1. י.ח.

2. ש.ח.

3. מ.א.

4. ל.ח.

ע"י ב"כ עו"ד דב קוטלר

חקיקה שאוזכרה:

[חוק הירושה, תשכ"ה-1965: סע' 55](#)

מיני-רציו:

* אין די בחומר הראיות שהוצג כדי לחצות הסף הראייתי המספק לשם הקביעה כי התקיימו בין התובע למנוחה חיי משפחה ומשק בית משותף, באופן המקנה לתובע זכות לרשת את עיזבונו בהתאם להוראת סעיף 55 לחוק הירושה. אמנם נדונו בפסיקה מקרים שבהם בני-זוג הוכרו כ"ידועים בציבור" גם בהעדר מרכיב של יחסי אישות, או בהעדר מרכיב של מגורים משותפים, אך במקרים אלו, להבדיל מענייננו, קיומם של יסודות אחרים היה משמעותי וברור.

* ירושה – יורשים – ידועים בציבור

* משפחה – ידועים בציבור – מבחנים להיותם ידועים בציבור

תובענה לתיקון או ביטול צו ירושה לפיו יורשי המנוחה הם הנתבעים (ארבעת ילדיה של המנוחה מנישואיה), בטענה כי התובע היה בן זוגה של המנוחה בעת פטירתה, לפיכך יש להכיר בו כיורש נוסף של המנוחה בהתאם להוראת סעיף 55 לחוק הירושה. אין חולק כי בסמוך לגירושה, אובחנה המנוחה כחולת סרטן וכשנתיים לאחר מכן היא נפטרה. אין חולק מהראיות כי התובע שהה פיזית במחיצת המנוחה לאורך שנים רבות, גם בעת שהייתה נשואה וכי התובע טיפל במנוחה בערוב ימיה, והיה נוכח בחייה באופן משמעותי. המחלוקת נוגעת בעיקר לאופי היחסים, האם היו בעלי אופי רומנטי-זוגי המעידים על ניהול חיי משפחה במשק בית משותף או שמא טיפולי-חברי בלבד.

ביהמ"ש לענייני משפחה דחה את התובענה מהטעמים הבאים:

הוראת סעיף 55 לחוק הירושה מקנה זכות ירושה על פי דין לכל אחד מבני הזוג, חרף העדרו של קשר נישואין פורמאלי ביניהם, בהתקיים ארבעת התנאים המנויים בגדרו: 1. חיי משפחה; 2. משק בית משותף; 3. העדר נישואין (זה לזה או לאדם אחר); 4. העדר צוואה.

כאמור, בענייננו המחלוקת נוגעת להתקיימותם של שני התנאים הנוגעים לקיום משק בית משותף ולקיום חיי משפחה, אשר בפסיקה נהוג להתייחס לשילוב אלמנטים אלו כמתארים מערכת יחסים של "ידועים בציבור".

קיום התנאים הנזכרים צריך להיות מוכח ביחס ליום הפטירה של המנוח/ה-המוריש/ה או ביחס לתקופה בסמוך לפני הפטירה. אם קיומו של אחד התנאים הדרושים התערער ולא היה קיים עוד טרם פטירת המוריש – לא יהיה די בקיומו בנקודת זמן בעבר על מנת להקנות זכות ירושה כדין.

עוד קובעת הפסיקה, כי בחינת מערכת היחסים וטיבה תיעשה מתוך נקודת מבט סובייקטיבית, קרי כיצד הצדדים ראו את עצמם ואת טיב הקשר ביניהם וכל מקרה נבחן לפי נסיבותיו. שכן, תכנה גרסאות שונות ומגוונות של חיי משפחה ומשק בית משותף.

עם זאת, וחרף הגיוון הטבעי במערכות יחסים בין בני זוג, נקבעו מספר מאפיינים עיקריים הנדרשים ככלל להתקיים במערכת יחסים של "ידועים בציבור" על מנת שזו תבוא תחת כנפיו ותחולתו של סעיף 55 לחוק הירושה, מאפייני ליבה, ואלו הם: היבט אינטימי, יחסי אישות; היבט אמוציונאלי; כוונת קביעות וקשירת גורל; היבט כלכלי; וכאמור – גם העדר נישואין לאדם אחר. כל מקרה – נבחן לגופו, כל קביעה תלויה באופן מובהק בנסיבותיו המיוחדות של המקרה הנדון. נטל הראיה להוכיח את טיב היחסים מוטל על כתפי התובע המבקש ליהנות מזכות הירושה.

במקרה דנא, מכלול ראיותיו של התובע בהחלט מלמד על קשר ממושך וקרוב בינו לבין המנוחה, וביתר שאת בעת מחלתה, אך לא הוכח קשר זוגי ולא קשר אינטימי. כ"כ, המגורים המשותפים בין המנוחה והתובע היו בפועל מצומצמים בהרבה ממה שתואר בגרסת התובע, ונעשו על רקע מצבה הבריאותית הקשה, הסופני, של התובעת, בטרם פטירתה, והתאפיינו בטיפול במנוחה. כן הובאו ראיות בדבר העדרו של שיתוף כלכלי-רכושי בין התובע והמנוחה. מכאן שאין די בחומר הראיות שהוצג כדי לחצות הסף הראייתי המספק לשם הקביעה כי התקיימו בין התובע למנוחה חיי משפחה ומשק בית משותף, ועל כן התובענה נדחת.

אמנם נדונו בפסיקה מקרים שבהם בני-זוג הוכרו כ"ידועים בציבור" גם בהעדר מרכיב של יחסי אישות, או בהעדר מרכיב של מגורים משותפים, אך במקרים אלו, להבדיל מענייננו, קיומם של יסודות אחרים היה משמעותי וברור.

פסק דין

השאלה העומדת להכרעתי בתובענה זו היא האם מערכת היחסים שהתקיימה בין התובע לבין המנוחה א.ח. ז"ל היתה של "איש ואישה החיים חיי משפחה במשק בית משותף" המקנה לו זכות לרשת את עיזבונו בהתאם להוראת [סעיף 55 לחוק הירושה](#), תשכ"ה – 1965.

רקע

1. התובע, מר א.א. (ולהלן – התובע) והמנוחה א.ח. ז"ל (להלן – המנוחה) הכירו זה את זה לראשונה בשנת 2000 לערך, עת היו שניהם נשואים לבני זוג אחרים. בשנת 2002 לערך התובע התגרש (כאמור בסעיף 13 לתצהיר עדותו), ומאז לא נישא שוב.

בחודש 8.2011 המנוחה התגרשה מבעלה, מר צ.ח..

מספר חודשים לפני גירושה, בשנת 2011, אובחנה המנוחה כחולה במחלת הסרטן. עד פטירתה נאלצה לעבור טיפולים שונים, שני ניתוחים קשים, הקרנות, נטלה כדורים והגיעה לבדיקות רפואיות בבתי חולים. לבסוף, לא עמדו לה כוחותיה בפני המחלה, והיא הלכה לעולמה ביום 20.1.2013, והיא בת 57 שנים.
2. המנוחה לא הותירה אחריה צוואה.
3. למנוחה ארבעה ילדים, בגירים, שנולדו לה מנישואיה ל-צ.ח. – הם ארבעת הנתבעים. סמוך לאחר פטירתה, פנו הנתבעים לרשמת לענייני ירושה בבקשה להוצאת צו ירושה, ואכן ביום 21.5.2013 ניתן צו ירושה אחר עזבון המנוחה, ולפיו יורשיה הם ארבעת ילדיה, הנתבעים, בחלקים שווים.
4. בעקבות מתן צו הירושה, הוגשה התובענה דנן מטעם התובע, לתיקון או ביטול צו הירושה, בטענה כי התובע היה בן זוגה של המנוחה, לפיכך יש להכיר בו כיורש נוסף של המנוחה בהתאם להוראת [סעיף 55 לחוק הירושה](#), תשכ"ה – 1965 (ולהלן – חוק הירושה).
5. אציין, כי ככל הידוע הרכוש העיקרי בעיזבונה של המנוחה כולל דירה ברח' ק' בירושלים, דירה שאותה רכשה חודשים ספורים לפני פטירתה.
6. כרקע כללי נוסף לדיונו, אציין כי המנוחה שכרה חנות לאבני חן בירושלים, והתובע עבד כשכיר בעסק. המנוחה עסקה בחייה באצטגנינות (אסטרולוגיה) ועולם הנסתר, קלפי טארוט, קריאה בקפה ומיסטיקה, והתובע השתלב בעולמה זה, עבד בחנות וסייע למנוחה. נשמעו עדויות על כך שהתובע הציג עצמו כ"מחזיר אהבות" ועוסק בכישופים.

7. עובדה נוספת חשובה ורלבנטית להליכים דנן, נוגעת לכך שהחל משנת 2010 היה התובע נתון בהליכי פשיטת רגל ממושכים, וצו הפטר ניתן לתובע בשנת 2015, לאחר פטירת המנוחה.

טענות הצדדים ומהלך בירור התובענה

8. לטענת התובע, בעת פטירת המנוחה הוא היה בן זוגה. לדבריו, הם חיו יחד כבני זוג במשך מספר שנים קודם לפטירתה, חיו חיים משותפים, שכללו מגורים משותפים לסירוגין, ואשר במהלכם התובע טיפל במשק הבית, ערך קניות, בישל וניקה. יחסיהם אף כללו בילויים וחופשות רבות ברחבי הארץ. יחסי החברות ביניהם התפתחו והפכו ליחסים אינטימיים, והחל משנת 2002 כללו גם חיי אישות, בעוד המנוחה נשואה לבעלה. עם גילוי מחלתה של המנוחה, ליווה אותה התובע לכל הטיפולים והבדיקות באופן מסור וצמוד, התובע הגיע עם המנוחה לבתי החולים, להתייעצויות ואשפוזים, והוא היה ידוע בפני הצוות הרפואי כבן זוגה של המנוחה. המנוחה הציגה אותו בפני גורמים רפואיים שונים כבן זוגה, ומסרה את מספר הטלפון של התובע כ"איש קשר". בתקופת מחלתה רכש עבורה תרופות ועזר לה בכל צרכיה. גם בני המשפחה של התובע סייעו לטיפול במנוחה, והתייחסו אליה כבת זוגו לכל דבר ועניין, ולבסוף המנוחה הלכה לעולמה כשהתובע לצידה, בדירתם השכורה.

לטענתו, הנתבעים ידעו-ידוע היטב כי התובע הוא בן זוגה של המנוחה ואף על פי כן הגישו לרשמת לענייני ירושה בקשה כוזבת תוך העלמה מכוונת וחסרת תום לב של עובדה זו מפניה, ועל כן יש להורות על תיקון צו הירושה.

9. הנתבעים, לעומת זאת, טענו כי יש לשלול מכל וכל זוגיות בין התובע לבין אימם המנוחה. לטענתם, מדובר באיש חסר-כל, אשר ניצל את טוב ליבה של המנוחה, נלווה אליה בכל צעד ושעל במטרה שהמנוחה תממן את צרכיו השונים ועלויות מחייתו, ובפועל הוא התגורר בדירתה רק תקופה קצרה לפני פטירתה, כשמצבה הבריאותי כבר היה קשה מאוד, ועל מנת לטפל בה. המנוחה התגרשה ביום 8.8.2011 ואף לאחר גירושיה המשיכה להתגורר עם בעלה. מספר חודשים לאחר גירושיה היא עברה להתגורר עם שניים מילדיה הבגירים.

התובע לא ניהל כל משק בית משותף עם המנוחה, בהיותו חסר כל, חסר הכנסה ובהליכי פשיטת רגל, ואף לא קיים עמה חיי משפחה, בהינתן שהמנוחה היתה במצב סופני. גם הטיולים והחופשות שהתובע הזכיר לא נעשו על רקע זוגי רומנטי, אלא

במסגרת נסיעות מרובות-משתתפים, שכללו תמיד מספר חברים ובני משפחה שנסעו כולם יחדיו. המנוחה עצמה לא ראתה בתובע כבן זוגה, וראיה לכך היא העובדה שלא רשמה זכויות על שמו בדירה שרכשה חודשים ספורים לפני מותה.

קשריהם של התובע והמנוחה לא היו יותר מאשר קשרים ידידותיים וטיפוליים, במסגרתם התובע חי על חשבון המנוחה ובתמורה הוא טיפל בה ודאג לצרכיה הבריאותיים. יחסים אלו אינם יחסי ידועים בציבור, ועל כן יש לדחות את התובענה.

מהלך בירור התובענה

10. לאחר שמיעת הראיות בתיק, למעשה לא יכולה להיות מחלוקת על העובדה כי התובע שהה פיזית במחיצת המנוחה לאורך שנים רבות, גם בעת שהייתה נשואה, וכי בערוב ימיה הוא טיפל במנוחה והיה נוכח בחייה באופן משמעותי. תמונה זו גם עלתה בבירור מן הראיות. מטעונו הצדדים עולה כי המחלוקת לבירור בתיק זה נוגעת בעיקר לאופי היחסים, האם היו בעלי אופי רומנטי-זוגי המעידים על ניהול חיי משפחה במשק בית משותף או שמא טיפולי-חברי בלבד.

11. במהלך בירור התובענה נשמעו עדים רבים מטעם שני הצדדים, רבים מתוכם קרובי משפחה וחברים קרובים, אשר ניסו לשפוך אור על טיב היחסים שהתקיימו בין התובע והמנוחה.

מטעם התובע העידו, מלבדו, גם חברו הקרוב מר ב.א.; אחותו ל.ב.; י.א. גיסתו; וכן העידו שלושה מכרים של המנוחה והתובע. כמו כן הוגש מכתב מיום 22.8.2013 מטעם פרופ' נחושטן, בו כתב בקצרה כי התובע היה בן זוגה (הוא אף העיד בפניי, ועל כך להלן), וכן שני דוחות רפואיים מטעם בית החולים הדסה עין כרם, שבהם צויין התובע כבן זוגה. בנוסף הוגשו מספר תמונות של התובע והמנוחה מצולמים יחדיו באירועים ובמקומות נוספים, וכן תמונות של המנוחה עם אמו של התובע.

מטעם הנתבעים נשמעו עדויותיהם של ארבעת הנתבעים, ילדי המנוחה. בנוסף, העיד אביהם, הגרוש של המנוחה, צ.ח., כמו כן העידו קרובי משפחה נוספים וחברים, וכן העידו שתי אחיותיה של המנוחה (ג.א. ו-ג.ל.). עדות נוספת נשמעה מפיה של ר.א., חברתה הקרובה של המנוחה. בין הראיות שהוגשו מטעם הנתבעים אזכיר גם מסמכים מאת כונס הנכסים הרשמי שנערכו בקשר להליכי פשיטת הרגל של התובע; הסכם שכירות ביחס לדירה ברחוב הי' בשכונת מ' בצירוף שטר חוב, שנערך מול

המנוחה; מסמכים רפואיים; וכן אזכיר דו"ח מטעם המוסד לביטוח לאומי שנערך ביחס למנוחה ביום 6.1.2013.

סיכומים בעל פה נשמעו ביום 24.10.2017.

המסגרת הנורמטיבית

12. על פי הדין הישראלי, מקום שבו מערכת היחסים בין שניים היא כשל בני זוג נשואים, אזי צומחת זכות לכל אחד מבני הזוג לרשת את בן הזוג השני מכוח הדין, חרף העדרו של קשר נישואין פורמאלי ביניהם (ע"א 107/87 אלון נ' מנדלסון, פ"ד מג(1) 431, 424). עיקרון זה מעוגן בסעיף 55 לחוק הירושה, אשר מורה כדלקמן:

"55. מעין צוואה

איש ואשה החיים חיי משפחה במשק בית משותף אך אינם נשואים זה לזה, ומת אחד מהם ובשעת מותו אף אחד מהם לא היה נשוי לאדם אחר, רואים את הנשאר בחיים כאילו המוריש ציווה לו מה שהנשאר בחיים היה מקבל בירושה על-פי דין אילו היו נשואים זה לזה, והוא כשאין הוראה אחרת, מפורשת או משתמעת, בצוואה שהשאיר המוריש".

הוראת הסעיף מקנה זכות ירושה על פי דין לכל אחד מבני הזוג בהתקיים ארבעת התנאים המנויים בגדרו: 1. חיי משפחה; 2. משק בית משותף; 3. העדר נישואין (זה לזה או לאדם אחר); 4. העדר צוואה.

13. על עובדת התקיימותם של שניים מהתנאים הנזכרים ביחס למקרה הנדון אין מחלוקת בין הצדדים: המנוחה לא הותירה אחריה צוואה; וכן - לא היתה מחלוקת על כך שבעת פטירתה לא היו התובע או המנוחה נשואים זה לזה או לאדם אחר.

עיקרו של הדיון נסב אפוא על התקיימותם של שני התנאים הנוגעים לקיום משק בית משותף ולקיום חיי משפחה, אשר בפסיקה נהוג להתייחס לשילוב אלמנטים אלו כמתארים מערכת יחסים של "ידועים בציבור" (הגם שסעיף 55 לחוק הירושה לא עושה שימוש בביטוי זה באופן ספציפי).

14. עוד קובעת הפסיקה, כי בחינת מערכת היחסים וטיבה תיעשה מתוך נקודת מבט סובייקטיבית, קרי כיצד הצדדים ראו את עצמם ואת טיב הקשר ביניהם (ע"א 79/83 היועמ"ש נ' שוקרון, פ"ד לט(2) 690, 694), וכל מקרה נבחן לפי נסיבותיו המיוחדות לו, מתוך ראיה כוללת של מרכיבי הקשר ומאפייניו, ואף תוך התחשבות בעובדה שאין מערכת יחסים אחת שווה לרעותה: תתכנה גרסאות שונות ומגוונות של חיי

משפחה ומשק בית משותף (ת"ע (חי) 4834-11-08 [עזבון המנוחה נ' פלוני](#) [פורסם בנבו] (27.3.2011)).

15. עם זאת, וחרף הגיוון הטבעי במערכות יחסים בין בני זוג, נקבעו מספר מאפיינים עיקריים הנדרשים ככלל להתקיים במערכת יחסים של "ידועים בציבור" על מנת שזו תבוא תחת כנפיו ותחולתו של [סעיף 55 לחוק הירושה](#), מאפייני ליבה, ואלו הם: היבט אינטימי, יחסי אישות; היבט אמוציונאלי; כוונת קביעות וקשירת גורל; היבט כלכלי; וכאמור - גם העדר נישואין לאדם אחר ([ע"א 79/83 הנ"ל](#)). כל מקרה – נבחן לגופו, כל קביעה תלויה באופן מובהק בנסיבותיו המיוחדות של המקרה הנדון. אציין, כי נדונו בפסיקה מקרים שבהם בני-זוג הוכרו כ"ידועים בציבור" גם בהעדר מרכיב של יחסי אישות ([תמ"ש \(ת"א\) 35924/99 ד.ו. נ' י.א.](#) [פורסם בנבו] (15.5.2006)), או בהעדר מרכיב של מגורים משותפים ([עמ"ש 140-11-07 ל.א. נ' ר.ד.](#) [פורסם בנבו] (17.3.2009)), אך במקרים אלו קיומם של יסודות אחרים היה משמעותי וברור.

16. התנאי של "חיי משפחה" בא לבטא במהותו קיום מערכת יחסים אינטימית בדומה לבעל ואישה נשואים, המושתתת על יחסי חיבה ואהבה, מסירות ונאמנות, מערכת יחסית המלמדת שבני הזוג קשרו גורלם זה בזה [[ע"א 621/69 נסיס נ' יוסטר פ"ד כד 617, 619; תמ"ש \(נצי\) 54388-05-11 ל.ש. נ' עזבון המנוח א.ש.](#) [פורסם בנבו] (27.8.2012), פסקה 35]. סימנים לכך ניתן למצוא במגורים משותפים בחדר שינה אחד, קיום יחסי אישות, ובגילויי חיבה כגון באמצעות הענקת מתנות, מכתבים ומחוות אחרות כיוצ"ב.

17. באשר לתנאי של "משק בית משותף" נפסק כי לרוב מדובר בניהול כלכלי של יחידת מגורים משותפת, ואשר איננו נובע מצורך אישי, נוחות או הסדר-ענייני הנובע מתוך כדאיות כספית, אלא כפועל יוצא טבעי מטיבם של חיי המשפחה המשותפים בין בני הזוג, בדומה לבני זוג נשואים הקשורים זה לזה בגורל חיים ([ע"א 621/69 הנזכר](#)). מדובר על קיום כלכלי המושתת על שיתוף במאמצים ובאמצעים לשם קיום הצרכים של בני הזוג כגון לינה, ביגוד, מזון ושאר צרכים, כאשר כל אחד מבני הזוג מקבל את הדרוש לו ותורם מצדו למאמץ אם בכספו ואם בעמלו, כפי יכולתו ואפשרויותיו ([ע"א 107/87 הנ"ל](#)).

18. משך הזמן המינימאלי הנדרש לקיום אותו קשר עמוק ואיתן בין בני הזוג – אינו קבוע, ומשתנה ממקרה למקרה. קשר ארוך וממושך לא יעיד בהכרח על יחסי ידועים

בציבור אם נעדרים ממנו המאפיינים המהותיים הדרושים; ומנגד, גם קשר קצר, יחסית, עשוי ללמד על קשר עמוק כשל בעל ואישה אם מתקיימים לגביו בצורה ברורה המאפיינים הדרושים; "ואמנם העיקר הוא בקשר הקיים בין בני הזוג בזמן הזה; קשר עמוק של שיתוף גורל והקרבה הדדית הנותנים מקום לחשוב שאילו ביקש בן הזוג האחד מבן הזוג השני בעודו בחיים לרשום על שמו או לצוות לו חלק מתאים מנכסיו, היה נענה לכך ברצון כדי להבטיח לו מה שהיה מגיע לו לו היו נשואים כחוק" (ע"א 621/69 הנ"ל, ע' 624). עם זאת, הדעת נותנת כי לרוב יידרש קשר של מספר חודשים לפחות במתכונת משותפת ויציבה על מנת שניתן יהיה לבסס ממצאים בדבר קיומו של קשר עמוק ושותפות גורל קבועה בדומה לזוג נשוי, וקשר על פני זמן קצר מזה יוכל לבסס קביעה בדבר שותפות גורל בהינתן נסיבות ומאפיינים מובהקים, שיצדיקו קביעה שכזו.

19. זאת ועוד; קיום התנאים הנזכרים צריך להיות מוכח ביחס ליום הפטירה של המנוחה-המורשה או ביחס לתקופה בסמוך לפני פטירתה, ואין די בקשר שהיה בין בני הזוג בזמן כלשהו בעבר אך חדל להתקיים בסמוך לפטירה. אם קיומו של אחד התנאים הדרושים התערער ולא היה קיים עוד טרם פטירת המורשה – לא יהיה די בקיומו בנקודת זמן בעבר על מנת להקנות זכות ירושה כדין (ע"א 818/75 עזבון ברוניםלבה נ' מרגלית, פ"ד לב (2) 552).

20. נטל הראיה להוכיח את טיב היחסים מוטל על כתפי התובע (ע"א 714/88 שנצר נ' ריבלין, פ"ד מה (2) 89, 98), המבקש ליהנות מזכות הירושה, בבחינת "המוציא מחברו", ועליו להראות כי מערכת היחסים שהתקיימה בינו לבין המנוחה בעת פטירתה עולה כדי "ידועים בציבור", על מאפייניו השונים של מונח זה. כאמור לעיל, נקודת הבחינה היא סובייקטיבית, כיצד בני הזוג ראו את עצמם, אך יש לנקוט משנה זהירות ביחס לעמדתה המשוערת של המנוחה ביחס ליחסיה עם התובע היות שכבר איננה עמנו, ואינה יכולה להעיד בפני בית המשפט ולהביא את גרסתה ועמדתה. באשר לגרסתו של התובע, גם לגביה יש לנקוט בזהירות המתבקשת, בשים לב לכך שלתובע אינטרס רכושי בעניין הנדון (ע"א 714/88 הנ"ל, תמ"ש (נצי) 54388-05-11 הנ"ל).

21. מכאן, אעבור אל נסיבות המקרה הנדון בפניי, מן הכלל אל הפרט, תוך סקירת הראיות הרבות שהובאו בפניי.

"חיי משפחה"

22. מספר עדים התייחסו להיבט הזוגי-האינטימי והאמוציונלי ביחסי התובע והמנוחה.

תחילה גרסתו ועדותו של התובע. בתצהיר עדותו ציין התובע כי מאז שנת 2002 נהג לקיים עם המנוחה יחסי אישות (סעיף 14). כשנה וחצי לפני פטירתה, עברה המנוחה להתגורר עמו, ומאז חיו כבני זוג לכל דבר וקיימו יחסי אישות (סעיף 30). כן ציין כי בהתחלה המנוחה הסתירה את יחסייהם, אך בהמשך היה ברור לסביבתם על יחסייהם ומאז לא הסתירה דבר (סעיף 16). התובע ציין כי נהגו לנסוע לחופשות משותפות ובהן ישנו יחד באותו חדר ובאותה מיטה (סעיף 18), הם אף יצאו לבילויים משותפים (סעיף 33). התובע צירף לתצהירו מספר תמונות משותפות לו ולמנוחה, וציין שהתמונות ישנות, שנים רבות לפני פטירתה (סעיף 19).

אלא, שעדותו של התובע בפני העלתה מספר קשיים ביחס לנושא התובענה, קשיים שעלו הן מתוך העדות עצמה, והן בהשוואה לעדויות אחרות.

ראשית, מתוך דבריו עלה דגש מרכזי ועיקרי על הטיפול שהתובע העניק למנוחה במחלתה, ובאופן מיוחד רצון להוכיח שהטיפול שלו במנוחה עלה באיכותו ובטיבו על הטיפול שהעניקו לה ילדיה (עמ' 84, 85). **"הראש שלי היה איך לטפל בה, איך הייתי איתה ביחד, איך לתמוך בה מכל הכיוונים"** (עמ' 86), **"הראש שלנו היה רק בנושא של המחלה שלה, איך ללכת, איך לטפל"** (עמ' 87) (ורי גם: עמ' 104, שורה 12; עמ' 109 – **"מי טיפל בה? הם? כמעט השפילו אותה, הכושי עשה את שלו הכושי יכול ללכת"**; עמ' 110 שורות 18-19; עמ' 111 **"חייתי בדירה של הגרוש בסלון. טיפילתי בה..."**; בדיון 28.12.2016, עמ' 82 נשאל בחקירתו הנגדית מפורשות על עניין זה: **"אתה בעצם מסגיר פה שיותר זה היה עניין טיפולי..."** ובמענה לשאלה זו, כשניתנה לו ההזדמנות לשנות את הרושם שהתקבל, השיב התובע בקצרה, וללא פירוט: **"לא מטפל, לא עבדתי משרה של מטפל. הייתה בת זוג שלי"**).

23. בהתייחס לתמונות שצורפו, ובהן נראים התובע והמנוחה יחדיו, כראיה מטעם התובע ליחסייהם הזוגיים: התמונות ישנות (סעיף 19 לתצהיר), מספרן מועט יחסית לאורך תקופת ההיכרות בינו לבין המנוחה, לא צורפו תמונות עדכניות משותפות לתקופה הרלבנטית בשנים טרם פטירתה, ובעיקר - ספק אם יש בתמונות אלו כדי להוכיח זוגיות אינטימית בינו לבין המנוחה, היות וניתן לפרש את הצילומים גם כיחסי חברות בלבד. לא מצאתי בתמונות שהוצגו את **"הערך המוסף"** אשר עשוי היה להוכיח קיומם של יחסים רומנטיים.

24. מכאן, לחופשות המשותפות; עדים רבים, מטעם שני הצדדים, סיפרו על קיומן של חופשות משותפות של התובע והמנוחה, ברם, ובניגוד לאופן ההצגה של הדברים מפי התובע, כולם תיארו חופשות מרובות משתתפים, ולא של התובע והמנוחה בלבד. לא הוכחה ולו חופשה אחת אליה נסעו התובע והמנוחה לבדם, ללא שהתלוו אליהם אנשים נוספים, באופן השולל במידה רבה את הפן הרומנטי-זוגי של החופשות הללו. לחופשות שתוארו נסעו יחדיו מספר חברים ובני משפחה, על עובדה זו העידו עדים רבים, גם מטעם התובע, שנסעו בעצמם יחד עם התובע והמנוחה לחופשות המתוארות - למשל, גב' ל.ב., אחותו של התובע, סיפרה כי התלוותה לתובע ולמנוחה לפחות לעשר נסיעות לבת ים ולאילת, עמ' 76 לעדותה; מר ב.א. ציין בעדותו שנסע עם המנוחה והתובע לפחות ל-8 חופשות בבת ים, יחד עם אנשים נוספים, עמ' 98 לעדותו. עד זה הוסיף אמנם שהוא יודע שהמנוחה והתובע גם נסעו לחופשות לבד (שם), אך לא הוסיף מה מקור ידיעתו ועל מה הוא מתבסס, לאיזו חופשה נסעו לבדם, הוא אף לא נשאל על כך בחקירה חוזרת. העדה ג.א., אחות המנוחה, שהעידה מטעם הנתבעים, הצטרפה אף היא לאחת הנסיעות לבת ים, לחופשה משותפת לתובע, למנוחה, לבתה ל.ח. ואחינה. גם ג.ל., אחות נוספת, העידה שהצטרפה לכמה מן החופשות.

25. גב' ר.א., חברתה של המנוחה, שהעידה מטעם הנתבעים (ועל עדותה ארחיב עוד בהמשך), אישרה כי התובע הצטרף למנוחה לחופשות, אך לעולם לא נסעו לבדם, תמיד יחד עם אנשים נוספים, בחבורה, לחלק מהחופשות הצטרפה עדה זו בעצמה, והסבירה: "היא לא היתה רוצה להיות איתו בלי אנשים" (עמ' 93 לעדותה). תוארו בעדותה חופשות משותפות בעיקר למלון ספציפי בבת ים, שם היו שוכרים עם אנשים נוספים חדר סוויטה גדול שבו שני חדרים עבור כולם. לגבי סידורי השינה בתוך אותה הסוויטה היתה עדותה של העדה בלתי עקבית: בעמ' 94 (שורות 46-47) אישרה כי היו פעמים שבהן המנוחה והתובע ישנו באותה המיטה, אך הוסיפה כי המנוחה דאגה להשאיר את דלת החדר פתוחה, והסבירה שזה היה חשוב למנוחה כאישה נשואה (עמ' 104 לעדותה). במקום אחר טענה העדה כי היא עצמה ישנה יחד עם התובע והמנוחה במיטה אחת, ולא היה שום מקרה שבו המנוחה ישנה לבד עם התובע (עמ' 104 לעדותה).

26. עוד לגבי שינה משותפת בחופשות הללו, אזכיר כי מר ב.א., עד מטעם התובע, סיפר כי גב' ר.א. ישנה יחד אתו על הספה באחת החופשות כשנסעו לבת ים עם התובע והמנוחה (עמ' 98); בשום שלב לא נטען כי ב.א. ו-ר.א. היו בני זוג חרף השינה המשותפת יחדיו על הספה, באופן המחזק את ההתרשמות כי הנסיעות לחופשות היו

בעלות אופי חברי בין כל המשתתפים, ושינה משותפת באותה מיטה היתה נוהג מקובל בקרב חוג החברים, שלא בהכרח מלמד על זוגיות או קירבה אינטימית-זוגית. ג.ל., אחות המנוחה, אשר העידה מטעם הנתבעים, סיפרה שבשתי חופשות שאליהן הצטרפה אל התובע והמנוחה, הצטרפו גם חברים נוספים, ובמהלכן ישנו התובע וחברו ב.א. על הרצפה (עמ' 96 לעדותה). העדה א.ק. מטעם הנתבעים, סיפרה כי הצטרפה לאחת החופשות בבת ים, ובמהלכה התובע ישן בחדר אחד עם ב.א. חברו ולא עם המנוחה (עמ' 138).

27. ככל שהמנוחה והתובע ישנו במיטה אחת בחופשות אלו (ובסופו של יום נתון זה לא הוכח באופן חד-משמעי) – צויין כי הם הותירו את דלת החדר פתוחה, במכוון (ר' להלן עדותה של ר.א.). בהותרת דלת חדר השינה פתוחה, כך שיתר האנשים בחדר המגורים יכולים להיכנס ולראות או לשמוע מה נעשה בחדר, יש לראות כראיה להעדר התייחדות-זוגית או אינטימיות בין השניים, גם אם ישנו באותה מיטה במהלך החופשה. אזכיר כי גם לגרסתו של התובע עצמו הם לא תמיד ישנו באותה מיטה בזמן החופשות, לטענתו כאשר הבת של המנוחה הצטרפה לחופשה לא היה למנוחה נעים לישון עמו במיטה והוא ישן בחדר אחר (ר' סעיף 18 לתצהיר עדותו של התובע) – ציין זאת, ולא הסביר כיצד עולה התנהגות המנוחה עם טענתו בדבר קיומה של זוגיות לכל דבר ועניין, שעליה ידעו לכאורה גם ילדי המנוחה (עמ' 83 לעדותו).

28. מכאן, להיבטים נוספים. התובע נשאל בחקירתו הנגדית על צדדים יותר אישיים ורגשיים ביחסיהם, וזו היתה תשובתו, המדברת בעד עצמה:

”ש. - יש לך איזה מזכרת ממנה? איזה מכתב שהיא כתבה? מכתב שאתה כתבת לה? כרטיס ברכה? משהו ליום הולדת

ב. לא. אין. אין לי.” (עמ' 85)

בהקשר זה ראיתי לציין את התרשמותי הישירה מעדותו של התובע בפניי, שבסופו של דבר תרמה אף היא את חלקה לגיבוש מסקנתי, במידה לא מעטה. התובע העיד בפניי פעמיים. התובע כינה את המנוחה בעדותו **”המנוחה”** (ר' עמ' 103 לעדותו), באופן שעורר תמיהה קלה בבחירת המונח שעה שמדובר לכאורה בבת זוג, אהובתו. לצד הדברים שאמר בעדותו, המתועדים מעל דפי הפרוטוקול, נותר רושם אשר אינו מתועד בכתובים, ואשר נובע מהתבוננות בשפת גופו והאזנה לאופן הצגת תשובותיו והתייחסותו למנוחה. בלט העדרו של רגש למנוחה בעדותו. לא שמעתי התרגשות בקולו עת סיפר על המנוחה ויחסיו עמה, לא נשמעו דברי אהבה או געגוע אליה. העדות לא גילתה כל אלמנט אינטימי רגשי כלפי המנוחה, אשר היה מצופה, ולו במידה מינימאלית, מאדם המתאר את בת זוגו שהלכה לעולמה.

29. עד נוסף מטעם התובע אשר ביקש לשפוך אור על יחסי התובע והמנוחה היה י.פ. – העד היה לקוח קבוע בחנות של המנוחה, ויחסייהם התפתחו לידידות. מר י.פ. העיד שתמיד פגש את המנוחה יחד עם התובע, הוא היה תמיד לצידה. בנוסף, העיד כי המנוחה אמרה לו שהתובע נמצא איתה בבתי חולים, והוסיף עוד כי המנוחה "דיברה עליו כאילו הם ביחד" (עמ' 94 לעדותו). אלא, כאשר התבקש להסביר באיזה מובן היא דיברה על התובע "כאילו שהם ביחד" ענה בסתמיות: "מובן של ביחד", וציין שהוא המתין להם שיגיעו יחד לפתוח את החנות, והם באו ביחד, אך לא הסביר מעבר לכך (שם), ועל כן, בסופו של דבר, לא מצאתי לייחס משקל רב לעדותו.

30. עד מרכזי מטעם התובע היה מר ב.א., אשר העיד אף הוא על טיב יחסייהם של התובע והמנוחה. מר ב.א. תואר בפי עדים רבים כחברו הקרוב עד-מאוד של התובע, הם תוארו כמי שהיו כמעט תמיד יחד, גרו זה לצד זה, ונצפו יחדיו בנסיעות לחופשות ובעבודה (עדות ר.א., עמ' 100-101; עדות י.ח., ע' 121; מר ב.א. עצמו ציין למשל ביחס לתובע "הוא כל הזמן היה אצלי", עמ' 96). למר ב.א. ולתובע היה בעבר קשר עסקי, הוא כאמור גם היה שכנו של התובע וגר בדירה הצמודה לדירתו, הוא אף מודה כי נהג לשהות בחברת התובע והמנוחה מדי יום ביומו, והצטרף אף הוא לטיפולים במנוחה ולביקורים בבתי החולים, פעמים רבות כדבריו (תצהיר עדותו, עמ' 100 לעדותו). בנסיבות אלו, עולה כי מר ב.א. עצמו היה מקורב מאוד למנוחה, שהה רבות במחיצתה, וליווה אותה לעיתים קרובות במהלך מחלתה, יחד עם התובע.

נוכח תיאור זה, של קשר הדוק וקרוב בין העד ב.א. לבין המנוחה, לא בכדי נשאל בחקירתו הנגדית האם למעשה טיב יחסיו עם המנוחה היה דומה לטיב יחסיו של התובע עם המנוחה; על כך השיב בשלילה, בציינו כי המנוחה ראתה בו כ"בן", ואילו בתובע ראתה כ"בן זוג" (עמ' 100 לעדותו). אלא, שהעד לא הסביר מה היה בעצם ההבדל המהותי בינו לבין התובע כלפי המנוחה, וגם על כך הוא לא נשאל בחקירה חוזרת. מצאתי לייחס לעדותו של מר ב.א. משקל ראייתי נמוך, יחסית, גם בשל העדר הפירוט שנדרש בנקודות מהותיות, כאמור לעיל, וגם מפאת הקרבה האישית הרבה בין התובע לבין העד ב.א., אשר הגיע להעיד מטעם התובע ולהיות לעזרו, קיים חשש להטיה לטובת התובע המצדיק למצער בחינה זהירה וקפדנית של עדותו (בדומה לעדים אחרים נוספים שהעידו מטעם אחד הצדדים בצורה מובהקת באופן שערער במידה מסויימת את מהימנותם).

31. עוד ניתן להזכיר את עדותה של **ל.ב.**, אחותו של התובע, אשר לדבריה אירחה את התובע והמנוחה פעמים רבות בחגים, ולדבריה היא גם סייעה לטיפול במנוחה בתקופת חייה האחרונה.

י.ע., אף היא קרובת משפחתו של התובע, גיסתו של התובע. העדה סיפרה כי התובע והמנוחה היו "בני זוג", אך בחקירתה הנגדית הבהירה שמקור ידיעתה הוא בכך שפשוט ראתה אותם יחד (עמ' 91), ומכך שבעלה (אחיו ז"ל של התובע) אמר לה שהם בני זוג בעת שהכירה לראשונה את המשפחה סביב שנת 2005.

32. אינטימיות גופנית – התובע טען כאמור, כי בינו לבין המנוחה היו יחסי אישות מזה שנים רבות. עדים נוספים מטעם התובע העידו על קירבה אינטימית מסויימת בין התובע לבין המנוחה. כך למשל, עדותה של **ד.ק.** – העדה, אשר הכירה את המנוחה במסגרת עבודתה בבית החולים, סיפרה כי המנוחה הציגה את התובע בפניה כבן זוג, היא אף ציינה ש"היה קטע מפלרטט ביניהם" ביניהם, כלשונה, לנגד עיניה (עמ' 67 לעדותה; עמ' 73 לעדותה). היא אף ציינה כי ביקרה את המנוחה בדירה ברחוב הי' והתובע היה באותה עת בדירה, המנוחה אף הציעה לה אוכל שהתובע הכין (עמ' 66). בנוסף, העד **א.א.** – בעל חנות ב...., שם היתה חנות למנוחה, העיד שראה את התובע והמנוחה אווזים ידיים בפומבי, לפני שהמנוחה חלתה, ועל כן הניח שהם בני זוג, על אף שהוסיף והבהיר כי נמנע מלשאול שאלות בעניין זה (עמ' 85-86 לעדותו). שתי העדויות הללו אכן תומכות ומחזקות את גרסת התובע, והן אף נשמעו מפיהם של עדים ניטראליים, וככל הידוע חסרי אינטרס אישי או רכושי בתוצאת ההליך. עם זאת, בסופו של יום לא מצאתי כי יש בתוכנן של שתי העדויות כובד משקל המוכיח את הדרוש לתובענה זו, או לשמש כעדות מכריעה, היות שהמגע הפיזי שתואר בין המנוחה לבין התובע, לא בהכרח מעיד על קשר עמוק מעבר למה שנצפה לעין. אפילו היה בהתגפפות שתוארה כדי ללמד על מגע חושני-רומנטי בין המנוחה לבין התובע, כפי שתוארה בפי **ד.ק.**, ואפילו המלמד על קשר זוגי (וספק רב בכך), עדיין אין בכך די בכדי ללמד בהכרח על קשר ברמה של "ידועים בציבור", אשר אינו חל על כל קשר זוגי או רומנטי באשר הוא, אלא רק על קשרים בעלי מאפיינים נוספים, עמוקים, של קשירת גורלות ושיתוף חיי משפחה ומשק בית בדומה לבעל ואישה, כפי שתואר והוסבר לעיל. כלומר, אין די בהן כדי להוכיח את הדרוש הוכחה בתיק זה, הן לא מספקות לשם ביסוס מסקנה של "ידועים בציבור", על משמעותו המלאה של מושג זה.

אף אוסיף, כי גב' **ד.ק.** לא היתה מחברותיה הקרובות של המנוחה, ופגישותיהן היו בעיקר סביב הגעתה של המנוחה לבית החולים. בפעם היחידה שהגיעה לבית

המנוחה, היה זה על רקע המחלה, על מנת לקחת חומר רפואי. כמו כן, לצד דבריה הנ"ל, העדה דווקא ציינה שהמנוחה "לא היתה טיפוס של מאהב" (כדבריה בעמ' 71 לעדותה), באופן המחליש דווקא את גרסת התובע בדבר קשר רומנטי רב שנים במקביל להיותה נשואה.

33. בשונה מעדויות אלו, נשמעו עדויות מנוגדות מטעם הנתבעים, ואשר בסופו של דבר ערערו את גרסת התובע.

עדויות של גב' ר.א., חברתה הקרובה של המנוחה, שהעידה מטעם הנתבעים, ואשר בסופו של יום מצאתי כעדות מהימנה וכנה, ורבת משקל. בין העדויות מטעם הנתבעים בלטה עדותה כמי שסיפרה על היבטים רבים הנוגעים לטיב היחסים שבין התובע והמנוחה, בעיקר בכל הנוגע למישור האינטימי והרגשי בין השניים. ר.א., אשר היתה חברתה הקרובה של המנוחה ואשת סודה לאורך למעלה מ-20 שנים ועד פטירתה וסיפרה על האופן שבו תפסה המנוחה את מערכת היחסים שלה עם התובע, כפי ששיתפה אותה המנוחה כחברתה הקרובה, בזמן אמת.

אעיר, בהקשר זה, כי עדים אחדים מטעם הנתבעים ציינו בתצהיריהם כי היו "חברים קרובים מאוד" של המנוחה, אך בחקירתם הנגדית התברר כי הקרבה הגדולה שתוארה בתצהירים היתה לאמיתו של דבר קטנה בהרבה (למשל עדותה של גב' נ.א. מטעם הנתבעים, כמו כן גב' כ.ב. או גב' ק.ח. שלא נותרו בקשר עם המנוחה בעת מחלתה, עמ' 112, עמ' 118) וללא יכולת משמעותית מטעם אותם עדים להעיד על מערכת היחסים הנדונה מתוך דברים ששמעו מפי המנוחה עצמה ומתוך היכרותם עמה והתרשמותם הישירה ממערכת היחסים שלה עם התובע.

ר.א., לעומת זאת, היתה בקשר קרוב וממושך עם המנוחה, ועדים אחרים בתיק אף אישרו את עובדתם חברותן הקרובה והארוכה של השתיים (ר' למשל עדותו של התובע, עמ' 94). יתר על כן, ובשונה מעדים רבים שהעידו בתיק זה, העדה ר.א. נטולת אינטרס כלכלי או אישי נראה לעין בתוצאת ההליך, היא איננה בת משפחה, ולא צויין קשר אישי מיוחד בינה לבין מי מהנתבעים (בפרט לא עם מ.א., אשר כמה וכמה מהעדים העידו מטעמה, נוכח קירבה מיוחדת אליה ורצון לסייע לה), וגם מסיבה זו מצאתי לייחס משקל רב לעדותה של גב' ר.א., עדות אשר בלטה בחומר הראיות. מעבר לכך, מצאתי כנות ואמינות רבה בעדותה. אציין כי העדה הצטיירה כאישה לא מתוחכמת ונטתה לדבר באולם בצורה מעט דרמטית ואסוציאטיבית, אך לא היה בכך בכדי לפגוע במהימנותה. העדה לא התחמקה מתשובות, פרטה את אשר נדרשה ובאופן כללי היתה עדותה קוהרנטית.

34. בתצהירה, שנכתב ברובו בכתב ידה של העדה (ונראה כי רובו אף בניסוחה ובלשונה שלה), טענה כי היא והמנוחה היו **"החברות הכי קרובות שאפשר"**, נהגו לשוחח זו עם זו בטלפון לפחות פעם ביום, מדי יום, וכן נפגשו זו עם זו, ויחסינה היו עמוקים. לטענתה הן נהגו לדבר על הכל, לרבות על נושאים אינטימיים. לדבריה, המנוחה ראתה בתובע כאדם עזוב הזקוק לעזרתה, וריחמה עליו. עם הזמן המנוחה הכניסה אותו לעבודה שלה והוא סייע לה מול לקוחות העסק שלה. לטענתה, המנוחה פיתחה פחד מהתובע.

35. העדה שללה מכל וכל קיומם של יחסי אישות בין התובע לבין המנוחה, לדבריה זה **"מגוחך"**, המנוחה אמרה לה שהיא איננה נמשכת לתובע, ושהיא **"נגעלת מהצורה שלו"** (כלשון התצהיר). יתר על כן, לדבריה המנוחה אף ניסתה לשדך לו בנות זוג. בתקופה האחרונה לחייה המנוחה העסיקה את עצמה בשאלה כיצד לדאוג לילדיה ולעתידם ואיך לקנות בית עבורם, ובכלל לא היה לה מקום לחשוב על זוגיות, ולפי התרשמותה של העדה התובע ניצל אותה וחי על חשבונה.

36. חקירתה הנגדית של ר.א. נשמעה בפניי ביום 9.3.2017. בעדותה היא חזרה על תיאורי הקרבה ביניהן, כינתה את המנוחה **"נשמה תאומה"** (עמ' 91 לעדותה), וסיפרה על קשר טלפוני הדוק, נוכח העובדה כי היא גרה רחוק, בצפון הארץ. ניכרו בעדותה (ובשונה מעדותו של התובע) התרגשות, עצב וגעגוע כנים למנוחה. גב' ר.א. סיפרה כי המנוחה שיתפה אותה בקשיים שהיו לה עם בעלה בעת נישואיה ועל גירושיה ממנו (עמ' 98 לעדותה). לגבי התובע, העדה אישרה כי **"הוא היה נמצא כל הזמן משנת 2002... היה איתה בקשר תמידי"** (עמ' 92 לעדותה) והוסיפה כי התובע והמנוחה היו **"חברים טובים"** (עמ' 99 לעדותה). לדבריה, המנוחה ניסתה להכיר לו בנות זוג (עמ' 93 לעדותה). העדה אישרה כי לאירוע שערכה העדה לבת מצווה של בתה, שנערך כ-12 שנים לפני עדותה, המנוחה הגיעה בלוויית התובע, הגם שלא הוזמן (עמ' 93 לעדותה). באשר ליחסי אישות בין המנוחה לבין התובע, חזרה העדה על האמור בתצהירה, וביטלה את האפשרות הזו, בצורה נחרצת (עמ' 96 לעדותה), היא גם רמזה כי המנוחה לא קיימה יחסי מין כלשהם במשך זמן רב (עמ' 96 לעדותה, שורה 18; ר' גם עמ' 104 שורות 22-23). היא חזרה וטענה כי המנוחה **"אמרה שהיא נגעלת מאוד מ-א.א."** (עמ' 99 לעדותה), ולדבריה הן שוחחו על כך במפורש (שם). בתגובה למספר תמונות שהוצגו לה בהן נראים המנוחה והתובע מתחבקים ומחייכים, אמרה כי אין היא רואה בתמונות כל סימן לזוגיות אלא רק הוכחה לאישיותה החמה והמחבקת של המנוחה (עמ' 100).

37. העדה אישרה כי בתקופת המחלה התובע עזר למנוחה, טיפל בה ושהה לצידה בבית החולים. כאשר העדה ישנה לצד המנוחה בבית החולים, היה זה התובע שבא להחליף אותה. כמו כן אישרה כי בתקופה הסמוכה לפני פטירתה, התובע שהה עם המנוחה בדירה בשכונת מ', כשביקרה אותה בדירה זו התובע תמיד היה נוכח, אך היא איננה יודעת האם הוא גם ישן שם ו"מה היה שם בלילות" (עמ' 101, 102 לעדותה).

38. דבריה של העדה, כמו גם התרשמותי הבלתי אמצעית ממנה, הותירו אצלי רושם מהימן, כעדה שתיארה את מצב הדברים כהווייתם בפתיחות-לב ובכנות. חרף הקושי הנקודתי שעליו הצבעתי לעיל בנוגע לעדותה על סידורי השינה בחדר בבית המלון, עדותה היתה עקבית ואף מאוזנת, מבלי לבטל את עובדת נוכחותו של התובע בחייה של המנוחה (בניגוד לכמה עדים אחרים מטעם הנתבעים, כמו גם הנתבעים עצמם, אשר ניסו להמעיט מאוד במידת נוכחותו של התובע בחיי המנוחה), ובסופו של יום אני מוצאת כי לעדותה משקל רב, בפרט בהיותה חברתה הקרובה של המנוחה ומי שיכולה להאיר את עמדתה של המנוחה ביחס לתובע בצורה הטובה ביותר – בהעדרה של המנוחה.

עדותה מבססת מסקנה בדבר יחסים של חברות טובה בין התובע לבין המנוחה, דאגה הדדית וטיפול, אך לא יחסים של זוגיות או אינטימיות.

עדותה אף השתלבה עם עדויות אחרות שנשמעו בתיק, אשר חיזקו את מהימנות דבריה: למשל, לגבי ניסיונות לשדך לתובע בנות זוג (על כך ר' להלן); חופשות משותפות עם אנשים נוספים עליהן העידו עדים רבים שהשתתפו בהן; הטיפול הקרוב שהעניק התובע למנוחה במחלתה; העדר יחסי מין בחיי המנוחה (את דבריה בעניין זה חיזק מר צ.ח., הגרוש של המנוחה, בעדותו בע' 88 אשר ציין כי לאחר שחלתה לא קיימו יחסי מין כלל, ואף לפני כן התדירות של קיום יחסים היתה נמוכה "בתור בעל בקושי שכבתי איתה").

39. למספר עדויות נוספות מטעם הנתבעים מצאתי לייחס משקל וחשיבות. כך, לדבריה של ג.א., אחותה של המנוחה. לדבריה, מאחר שהמנוחה נצפתה לעיתים קרובות בחברת התובע, העדה שאלה אותה מספר פעמים על אודות טיב הקשר בינה לבין התובע. לדבריה, המנוחה השיבה לה תמיד שהם רק ידידים ו"אין לי שום דבר, חוץ מעבודה אין לי שום דבר איתו", אף הוסיפה כי המנוחה "נשבעה בילדים שלה"

בפניה על דבריה אלו, כלשונה (עמ' 117). גם אחות נוספת של המנוחה, ג.ל., תיארה דברים דומים בעדותה (עמ' 96-97).

מדובר אמנם בעדות מפי השמועה, היות שדבריה של המנוחה לשתי אחיותיה, ואשר בהם נשבעה שאין כל קשר רומנטי בינה לבין התובע, אינם בהכרח מלמדים כי זה היה באמת טיב הקשר ביניהם; ברם, לעצם ההכחשה, ובפרט השבועה באזני אחיותיה בעניין זה, יש חשיבות, ויש בהם ללמד כי כך רצתה המנוחה להציג את יחסיה עם התובע בפני בני משפחתה, וזאת בין אם טיב הקשר היה אמנם כך או היה אחרת. בהיבט זה יש משמעותה ראייתית לאופן הצגת הקשר על ידי המנוחה בפני אחיותיה הקרובות בדרך זו, וההכחשה המוחלטת, לרבות שבועה, בדבר קיומו של קשר זוגי ביניהם.

40. היבט נוסף בעל חשיבות מסויימת לצורך בחינת טיב מערכת היחסים בין התובע לבין המנוחה הוא קיומן של עדויות מפי מספר עדות על כך שהמנוחה ניסתה לשדך בין התובע לבין למטרת קשר זוגי. התובע הכחיש את הטענה כי המנוחה ניסתה לשדך לו בנות זוג (עמ' 86), אך כנגד גרסתו נשמעו למשל עדויותיהן של ק.ח. מטעם הנתבעים שסיפרה כי המנוחה אמרה לה שצריך למצוא לתובע בת זוג (עמ' 113); כמו כן, אחות המנוחה ג.א. העידה שהמנוחה ניסתה לשדך בינה לבין התובע, כמו גם בין חברות של המנוחה לבין התובע (ע' 108). ברי, כי מניסיונותיה של המנוחה למצוא לתובע בת זוג, משתמע ממילא כי היא לא ראתה את עצמה כבת-זוגו. ברם, אציין כי המשקל המוענק להיבט זה קטן, יחסית, בהשוואה ליתר הראיות, היות ולא צוינו המועדים שבהם ניסתה המנוחה לשדך בין התובע לבין מכרותיה, ולא מן הנמנע כי מדובר בניסיונות שנעשו מספר שנים לפני פטירתה, ולא מעידים בהכרח על טיב יחסיהם בתקופה האחרונה לחייה, היא הרלבנטית לתובענה זו.

41. לבסוף אזכיר את עדויותיהם של הנתבעים עצמם, **ילדיה של המנוחה י.ח., ל.ח., ש.ח. ו-מ.א.** באופן כללי, מצאתי שבעדויותיהם של הילדים ניכר רצון מובהק ומכוון להמעיט בחשיבותו של התובע בחייה של המנוחה, לבטל את חברותם ארוכת השנים, וזאת חרף העובדות שעלו בעדויות רבות על כך שהיו ביחסים קרובים ושהו במשך שנים זה בקרבתו של זה, בין בעבודה משותפת ובין מחוץ לעבודה ובחופשות משותפות רבות במובן זה, מהימנות עדויותיהם נפגעה במידה מסויימת.

ארבעתם טענו בחקירותיהם הנגדיות כי התובע היה בקשרי עבודה עם המנוחה, זו היתה מהות הקשר ביניהם, וביטלו מכל וכל כל אפשרות אחרת. יתר על כן, לדבריהם

הוא גם עבד כ"מטפל בשכר" באימם, הוא הועסק לכל דבר ועניין לשם טיפול בה: ר' למשל עדות מ.א. עמ' 69 שורות 27-23; עמ' 71 שורות 6-2 שם טענה ששילמה לתובע עבורי שירותי הטיפול באמצעות תשלום לאמה המנוחה "והיא עשתה עם זה מה שהיא חושבת שהיא צריכה לעשות", והבן ש.ח. אף הצעיד גרסה זו צעד אחד קדימה כשציין כי נהג לשלם בעצמו לתובע בין 700 ל-900 ₪ מדי יום ביומו, במזומן, תמורת שירותי הטיפול שהעניק התובע כעובד (עדות ש.ח., עמ' 203-204; ובעמ' 219: "...הוא התפקיד שלו, שילמנו לו כסף כדי שייתן לה את כל מה שצריך. ברגע שזה נגמר, נגמר הכסף, נגמר העניינים, שלום, לא צריכים את השירות שלך יותר, תודה רבה על העזרה שלך").

עדותו של ש.ח. בעניין זה לא היתה אמינה בעיני כלל, ולא מצאתי בה סימנים של אמת. לא זו בלבד שמדובר בגרסה שלא בא זכר ממנה בתצהיר עדותו הראשית, גם לא הובאו כל ראיות אחרות לטענה זו, אף לא בעדויות אחריו. יתרה מכך, כל אחד מהילדים הציג גרסה שונה באשר לאופן התשלום לתובע בעד הטיפול, באופן המלמד על העדר מהימנות והעדר בסיס לגרסת הנתבעים בדבר העסקת התובע כמטפל בשכר (נוסף על עדותו של ש.ח., ר' עדות י.ח., עמ' 125; ועדות מ.א. שהוזכרה לעיל בע' 71), ואני דוחה אותה.

42. ניכר כי יחסייהם של ילדי המנוחה והתובע לא היו טובים עוד בימי חייה, כפי שתיאר זאת גם התובע בעצמו. תוארו מריבות ביניהם וחוסר קבלה הדדית. גם בירור התובענה העלה טענות הדדיות של הצדדים זה כנגד זה, בין ברמה האישית ובין בנוגע לטיב הטיפול שהעניק כל צד למנוחה, כאשר מצד אחד התובע הטיח ביקורת קשה על התנהלות הילדים כלפי המנוחה, לאורך שנים, בבית החולים, ואפילו ביחס להיעדרו של בנה י.ח. מהלוויתה; ואילו מצד שני הילדים הביעו שאט נפש מהתנהגותו של התובע, תיארו אותו כ"טפיל" או "קרציה" שהמנוחה ריחמה עליו (עדות ש.ח., עמ' 200; עדות ל.ח. עמ' 168), כמי שהתעניין רק בכספה, ואפילו בזמן שישבו שבעה על המנוחה ביקש מהם כספים (סעיף 65 לתצהיר העדות של מ.א.), ואפילו על טיב הטיפול שהעניק למנוחה השמיעו טענות קשות וחמורות ביותר, לרבות טענות על טיפול שגרם במכוון להידרדרות במצבה.

43. אלא, שלצורך ההכרעה בתובענה זו אין חשיבות של ממש לביקורת ההדדית ולעובדת היחסים הרעועים שבין הילדים לבין התובע. תיאורו של התובע בפי הילדים באורח חד-צדדי ומוקצן, והניסיון לבטל את מקומו של התובע בחיי המנוחה, להציגו כמי שהיה חסר כל חשיבות בעיניה, והטענה שהוא נשכר לעבודה כמטפל בתשלום (גרסה שנשמעה לראשונה מפני הנתבעים בעת חקירתם הנגדית והיתה למעשה עדות

כבושה, ועולה רושם של תיאום מוקדם של גרסה זו ביניהם בטרם חקירותיהם הנגדיות) – כל אלו פגמו בסופו של יום במהימנות עדויותיהם של ילדיה (עדויות אשר מלכתחילה היה מקום לבחון בזהירות המתבקשת נוכח היותם בעלי דין ובעלי אינטרס רכושי מובהק).

”חיי משפחה” – סיכום ביניים:

נשמעו עדויות על אירוע של התגפפות פיזית בין התובע והמנוחה, וכן אחיזת ידיים, הוצגו מספר תמונות משותפות, וכן הוכח שהתובע דאג למנוחה וטיפול בה, ושהה לאורך שנים רבות בקירבתה, גם בחופשות משותפות, והיה חברה. ברם, לצד עדויות אלה, וכנגדן, מצאתי לייחס משקל רב בהרבה לעדויות שהובאו מטעם הנתבעים ביחס להיבט של ”חיי משפחה”, ולפיהן לא עלו יחסיהם למישור של זוגיות, בוודאי שלא לזוגיות מסוג של ידועים בציבור, ולא נמצא ביחסיהם אלמנט אינטימי רגשי וגופני העולה כדי ”חיי משפחה” – לא הוכחה אינטימיות רגשית, לא הוכחה התנהלות זוגית משמעותית, ואני מקבלת את עדותה של גב' ר.א. – ולפיה אף לא היו כל יחסי אישות בין התובע לבין המנוחה. החופשות הרבות הוכחו כחופשות מרובות משתתפים, והתמונות המשותפות, כמו גם היבטים נוספים שדובר בהם לעיל, בסופו של יום, ובשקלול כל המרכיבים – לא מצאתי כי עלה בידי התובע להוכיח את התנאי של ”חיי משפחה” בינו לבין המנוחה. ניכר דגש טיפולי-חברי ביחסי התובע והמנוחה בשנת חייה האחרונה של המנוחה, אך טיפול חברי, מסור ככל שיהיה, והיכרות ארוכה, אין די בהם כדי לבסס קיומם של ”חיי משפחה” – כמשמעותו של מונח זה, כמתואר לעיל.

”משק בית משותף”

44. גרסתו של התובע לגבי מגורים עם המנוחה לא היתה עקבית במספר נקודות, ולמעשה עד סופו של ההליך לא הוצגה מטעמו גרסה סדורה וברורה הכוללת תאריכים וראיות לקיומם של מגורים משותפים עם המנוחה. התובע לא הקפיד על הדיוק בגרסתו, כך, כדוגמה בלבד: אמר שגר בביתה של המנוחה עם ילדיה במשך חצי שנה (22.12.2016 עמ' 109) במקום אחר אמר שהיו אלו 5 חודשים (עמ' 111) ובמקום נוסף טען שהיו אלו שלושה חודשים בלבד (עמ' 84). ריבוי הגרסאות וחוסר הדיוק בעניינים אלו הפחית בסופו של יום ממהימנות עדותו.

45. טענת התובע בדבר מגורים משותפים שלו ושל המנוחה במשך "מספר שנים", נותרה רובה ככולה עמומה וחסרת ביסוס, ולא ניתן לקבלה, אלא בגרסה מצומצמת ביותר, שתפורט להלן. כאמור, התובע לא מסר פרטים מדוייקים על תאריכי המגורים המשותפים הנטענים, משכם ולא הציג ראיות לתקופות המגורים, ואף לעצם התרחשותם, וכפי שצינתי לעיל - עדותו גם היתה מעורפלת לגבי סוגיה זו ובלתי סדורה.

בתצהירו התובע טען כי המנוחה גרה עמו עוד לפני גירושיה מבעלה (סעיף 21 לתצהיר), בעודה נשואה. בד בבד טען כי התגוררה באותה דירה עם בעלה, בשכונת ג', אלא שהם גרו, לדבריו, "בנפרד" – כל אחד בחדר אחר (סעיף 12 לתצהיר). בעדותו בפניי, טען כי המנוחה גרה אצלו, בדירתו ברחוב הי', במשך למעלה משנתיים וחצי, אך בתקופה שלפני גירושיה חזרה לביתה כי "היא לא הרגישה טוב" (עדותו עמ' 110, 22.12.2016), מבלי להסביר את פשר העזיבה והחזרה לדירה עם בעלה לפתע פתאום, נוכח גרסתו בהליך זה ולפיה הוא והמנוחה היו בני זוג. במקום נוסף טען כי המנוחה גרה "אצלו" ברחוב הי' במשך שנה וחצי אחרי גירושיה (עמ' 82 לעדותו), אך במקום אחר טוען שלאחר גירושיה הוא והמנוחה גרו בדירה של הגרוש של המנוחה ברח' ש' יחד עם ילדי המנוחה (עמ' 84 לעדותו) מבלי להתייחס לקיומה של סתירה בין הטענות. כאמור, התובע לא הציג מועדים, תאריכים או ראיות וגרסתו היתה מבולבלת ובלתי סדורה.

בסופו של יום עלתה מחומר הראיות, התמונה העובדתית הבאה בנוגעת למגורי התובע והמנוחה: התובע עצמו גר לאורך מספר שנים בדירה שכורה במ', ברחוב הי', בשכונת לחברו ב.א.. המנוחה ביקרה את התובע בדירה זו, אך לא הוכח כי גרה עמו שם טרם גירושיה, בין לזמן קצר ובין לזמן ממושך.

עם גירושי המנוחה מבעלה ב-8.8.2011, עלה כי המנוחה המשיכה לגור עם גרושה, צ.ח., למשך תקופה מסויימת בדירת מגוריהם ברחוב ד' וזאת עד שהסתיים שיפוץ בדירה אחרת שרכש הגרוש, ברחוב ש' (עדות ל.ח., עמ' 193; עדות א.ק. - להלן). כשהסתיימו השיפוצים בדירת רחוב ש' – עברה המנוחה לגור בדירה זו יחד עם שניים מילדיה (ל.ח. ו-י.ח.) - הילדים ישנו בחדרי השינה ואילו המנוחה ישנה בסלון של הדירה, כאמור - דירתו של הגרוש.

בשלב מסויים התובע החל לישון אף הוא בסלון דירה זו (רחוב ש'). לא הוכח משך התקופה של מגוריו בדירה זו – ורי לעיל גרסאותיו השונות של התובע עצמו ביחס

למשך מגוריו שם. יתר על כן, התובע לא הוכיח כי עבר לגור שם – לא הוכח כי הוא העביר לשם את חפציו (אף לא טען זאת), או כי היתה כוונה של המנוחה או ילדיה שזו תהיה דירת מגוריו הקבועה. התובע הודה כי לא הסתדר עם ילדיה של המנוחה בעת שהותו בדירה זו, ולכן עזב את הדירה ברחוב ש' וחזר לגור בשכונת מ'. אציין כי ילדיה של המנוחה הודו שהתובע ישן בדירה זו מספר פעמים, אך גרסתם לעניין היתה שונה בתכלית מזו של התובע, ועל כך אפרט להלן. אף אוסיף כי עובדת מגוריו של התובע בבית זה, השייך לגרוש של המנוחה, פוגעת כשלעצמה בגרסה כי הוא היה בן זוגה של המנוחה; היעלה על הדעת כי המאהב של האישה יגור בדירה של הגרוש?

לאחר תקופה של מגורים בדירת רחוב ש', עברה המנוחה לגור בדירה בשכונת מ', ברחוב הי', באותה הדירה שהיתה קודם לכן דירתו של התובע. בדירה זו הלכה לעולמה. על כך ארחיב להלן.

46. לעניין המגורים המשותפים העידה בפניי גב' א.ק., ומצאתי את עדותה בעניין זה כמהימנה. גב' א.ק. היא חברתה של הבת ל.ח., והיתה ידידתה של המנוחה. העדה סיפרה שלאחר גירושיה של המנוחה מבעלה היא נותרה לגור בדירה ברח' ד' עם הגרוש למשך כחודשיים, היות שבכל עת שהיא ביקרה בדירה זו, המנוחה היתה שם (עמ' 142). עדותה זו מנוגדת לגרסתו של התובע, ולפיה המנוחה גרה עמו במשך שנה וחצי מיד לאחר גירושיה ועד פטירתה, תוך שהוא מכחיש שהמנוחה המשיכה לגור לאחר גירושיה בדירת רחוב ד'.

באשר לדירה ברח' ש', דירה שבה גרה חברתה ל.ח., סיפרה העדה גב' א.ק. כי התובע גר שם כי "לא היה לו איפה לישון". העדה ציינה שהמנוחה ישנה בספת הסלון, ואילו התובע ישן "על הכורסא הקטנה או על הרצפה" (עמ' 144). כמו כן סיפרה לגבי דירה זו "הוא לא היה נכנס ככה בלי לדפוק בדלת. כשאני הייתי שם הוא דפק פעמיים שלוש על הדלת כדי להיכנס", ומכך גם הסיקה שלא היה לו מפתח לדירה זו (עמ' 145). עדותה בנקודה זו היתה מפורטת, וכוללה תיאור עובדות שראתה במו עיניה. מדבריה על העדר מפתח, ושינה על הכורסא או על הרצפה בסלון, בדירה שבה ישנו ילדיה של המנוחה בחדרי השינה ואילו המנוחה בסלון, לא מצטיירת תמונה של מגורים זוגיים-רומנטיים בדירת רחוב ש', אלא יותר של "סידור שינה", קורת גג זמנית בלבד, שהוענקה לתובע בביתו של הגרוש של המנוחה.

47. לגבי המגורים בדירה ברחוב ש', גם הבת ל.ח., שגרה בדירה זו, סיפרה כי התובע ביקש לגור איתם משום שאמו סילקה אותו מביתה ולא היה לו מקום לישון, הם

ריחמו על התובע ואפשרו לו לישון שם מספר פעמים, אך לא היה לו מפתח לדירה, והוא לא הביא עמו כל ציוד, או אפילו תיק עם פריטים אישיים (עדות ל.ח., עמ' 181 שורות 8-14). עדותה בנקודה זו היתה אמינה ומחוזקת בעדותה של גב' א.ק., שהוזכרה לעיל.

48. מכאן, שלא הוכחו כל מגורים משותפים, או "משק בית משותף", במובן של מונח זה כאמור לעיל, בין התובע לבין המנוחה בטרם מעבר המנוחה לדירה ברחוב הי' – לא בדירת התובע ברחוב הי' ולא בדירת הגרוש של המנוחה ברחוב ש'.

49. בנקודה זו, אציין כי לא נעלמה מעיני עדותה של גב' ל.ב., אחותו של התובע, אשר העידה על מגורים משותפים של התובע והמנוחה עוד קודם לדירת רחוב הי'; אלא שעדותה התאפיינה בחוסר דיוק רב והפרזות, שפגם במידה רבה במהימנות דבריה, ככל הנראה מתוך רצון לסייע לאחיה בהליך המשפטי. למשל, העדה סיפרה שהתובע והמנוחה גרו יחד כ-4 שנים (עמ' 75 לעדותה), מבלי לנקוב במועדים, בעוד שהתובע עצמו טען למגורים של כשנתיים וחצי בלבד (עמ' 110 לעדותו). במקום אחר טענה "א.א. חי עם א.ח. כזוג יותר מ-11 שנה" (עמ' 78 לעדותה), משמע שמבחינתה "זוגיות" בין התובע להבין המנוחה כללה גם תקופה ארוכה מאוד שבה המנוחה עדיין היתה נשואה וגרה עם בעלה כתקופה שבה המנוחה חיה עם התובע כ"זוג לכל דבר". גם כאשר נשאלה על כך, והובהר לה שבשנת 2002 היה התובע במערכת יחסים אחרת, ואפילו נשוי לאישה אחרת, חזרה על דבריה שמבחינתה הם היו זוג (עמ' 82). כמו כן ציינה שלאחר המגורים בדירת רחוב ש', התובע "לקח אותה אליו" לדירה בשכונת מ' (עמ' 78) – אמירה נוספת שמעוררת קושי לגבי הדיוק בדברי העדה, היות שהוכח שהמנוחה היא ששכרה את הדירה בעצמה. זאת ועוד, לטענת העדה התובע הוא שכלכל את המנוחה (עמ' 76 לעדותה) - טענה שלא נטענה אף לא מפיו של התובע בעצמו, נטענה ללא כל פירוט ולא הובאו לה ראיות נוספות מלבד אמירה סתמית זו. נוכח העדר מהימנות ודיוק בדבריה, בסופו של יום לא מצאתי לייחס לעדותה משקל רב.

50. אין מחלוקת כי לאחר המגורים בדירת רחוב ש', עברה המנוחה לגור בדירה ברחוב הי' בשכונת מ', ואף הוצג חוזה שערכה המנוחה לשכירת דירה זו (צורף נספח ד' לתצהיר העדות של מ.א.). בתה, הנתבעת גב' מ.א. הודתה בחקירתה הנגדית כי התובע עבר להתגורר עם המנוחה ברחוב הי' בחודש וחצי האחרונים לחייה (עמ' 81, שורות 42-43, עמ' 88 שורה 18). גם בתה הנתבעת ל.ח. הודתה בכך בסופו של דבר (עמ' 183 לעדותה, שורה 13: "היא גרה שם, הוא ישן אצלה. החוזה שכירות על

השם שלה"), ונוכח עדויות אלו ניתן לקבוע כממצא שהתובע אמנם גר עם המנוחה בדירה ברחוב הי' טרם פטירתה.

ברם, קיימת מחלוקת לגבי משך המגורים בדירה זו.

נשמעו מטעם הצדדים גרסאות שונות לגבי מועד תחילת המגורים בנכס; בעוד שבחוזה השכירות נכתב שמועד תחילת השכירות הוא מתאריך 17.12.2012, משמע – כחודש בלבד לפני שהלכה המנוחה לעולמה, ניסה ב"כ התובע להראות כי המנוחה שכרה את הנכס כבר מיום 22.8.2012, מאחר שהיא לכאורה חתומה על שטר חוב מיום זה.

מועד החתימה על שטר החוב אינו מעיד בהכרח כי זה היה מועד תחילת המגורים בפועל בדירה, בפרט שעה שחוזה השכירות נוקב במפורש במועד אחר. אולם, גם אם אניח, לצורך העניין, שהתובע גר עמה בדירה זו כבר מחודש 8.2012 כגרסת התובע (שלא הוכחה) – הרי שמדובר בתקופה של חמישה חודשים בלבד לפני פטירת המנוחה, כשהמנוחה כבר נתונה במצב בריאותי קשה מאוד, סיעודית ומחלתה סופנית. מדובר בתקופה קצרה עד מאוד של מגורים משותפים, ואשר בה העיקר היה טיפול במנוחה בימיה האחרונים. לפיכך, גם אם אניח שהתובע התגורר עמה בדירה זו החל מסוף חודש 8.2012 ועד פטירתה בחודש 1.2013 – פרק הזמן האמור ומצב בריאותה הקשה של המנוחה באותה עת, מעורר קושי של ממש לבסס מסקנה בדבר "משק בית משותף" בנסיבות אלו המתוארות. ברי כי הקושי להגיע למסקנה זו גדול עוד יותר אם אמנם מגוריה של המנוחה בדירה זו החלו, כאמור בחוזה השכירות, רק בחודש 12.2002, קרי נמשכו כחודש בלבד.

51. יתר על כן, מספר עדים סיפרו על המטרה של שכירת דירה זו, אשר שופכת אף היא אור על אופן ההתייחסות ל"מגורים המשותפים" בדירה ברחוב הי'; ל.ח. בתה של המנוחה העידה כי המנוחה בחרה לעבור לגור בדירה זו ברחוב הי' בשל הנגישות הגבוהה של הדירה לאמבולנס, ללא מדרגות ואפשרות להגיע בצורה ישירה ומהירה לדירה הממוקמת בקומת קרקע, בניגוד לדירה ברחוב ש' (עדותה בעמ' 196). הוצגו לי תמונות של דלת הדירה ברחוב הי', מהן עלה כי הדירה אכן ממוקמת בגישה ישירה מהחניה, ועל כן אני מוצאת היגיון רב בטענתם של העדים לעניין זה. מכאן, שהצורך במעבר הדירה אל רחוב הי' היה טיפולי וקשור במישרין למחלת המנוחה, ולא נעשה לשם מימוש יחסי הזוגיות בינה לבין התובע. גם היבט זה משליך אפוא על מהות המגורים המשותפים ברחוב הי', ככל שהיו, והמשמעות שיש לייחס להם בנסיבות המתוארות.

52. מלבד מגורים משותפים, הובאו מספר ראיות גם לעניין של שיתוף כלכלי בין התובע והמנוחה, וליתר דיוק – העדרו של שיתוף כזה. העדה ג.ל. אחות המנוחה חזרה מספר רב פעמים בעדותה על כך שהמנוחה אמרה לה שהיא מעבירה כספים לתובע (ר' למשל עמ' 102).

היבט חשוב נוסף שעלה מחומר הראיות, ומעיד על העדר שיתוף כלכלי, הוא העובדה שהמנוחה רכשה דירה (ברח' ק') חודשים ספורים לפני פטירתה, אך המנוחה לא מצאה לנכון לרשום את הדירה גם על שם התובע, אלא על שמה בלבד. יתר על כן, התובע הודה בחקירתו הנגדית שהוא גם מעולם לא היה בדירה הזו (עמ' 86, שורה 4). היה מקום לצפות, אילו המנוחה ראתה בתובע בן זוגה, כי טרם רכישת הדירה, או למצער מיד לאחר רכישת הדירה, היתה המנוחה מציגה לו את הדירה, מתייעצת עמו לגבי רכישתה לאחר שהראתה לו הנכס, כדבר כמעט מובן מאליו, ואולי אפילו עוברת לגור בנכס זה יחד עמו, כבן זוגה כביכול, ויתכן שאף רושמת את הדירה גם על שמו כסימן לשיתוף הכלכלי ולזוגיות האיתנה ביניהם. אלא שהמנוחה כלל לא הציגה לתובע את הדירה, הוא כאמור לא נכנס אליה מעולם ולא ראה אותה מפנים, ואני מוצאת כי התנהלות זו אינה מאפיינת יחסים זוגיים של שותפות ואחדות גורל. לפיכך עובדה זו מחזקת את מסקנתי בדבר העדר יחסי זוגיות בי התובע לבין המנוחה, ועל רקע יתר הראיות בתיק – אף ביתר שאת. יצוין, כי בדירה זו גרים שניים מילדיה והגרוש של המנוחה.

53. עוד אזכיר בהקשר זה, כי בסעיף 46 לתצהירו טען כי העביר למנוחה כספים, אך הטענה נותרה סתמית, חסרת כל ביסוס והוכחות.

54. לסיכום, לא הוכח בסיס ראיתי המספיק למסקנה בדבר "משק בית משותף" – המגורים המשותפים בין המנוחה והתובע היו בפועל מצומצמים בהרבה ממה שתואר בגרסת התובע, ונעשו על רקע מצבה הבריאותי הקשה, הסופני, של התובעת, בטרם פטירתה, והתאפיינו בטיפול במנוחה. פרט למגורים המשותפים הקצרים, לא הובאו ראיות ממשיות על קיומו של שיתוף כלכלי-רכושי בין התובע והמנוחה, יתר על כן – הובאו ראיות על העדרו של שיתוף כזה, אלא על תמיכה כלכלית של המנוחה בתובע, ואי-רישום נכס שרכשה המנוחה על שם התובע. בהינתן כל אלו, לא ניתן לקבוע קיומו של התנאי "משק בית משותף".

55. אלמנט נוסף לבחינת טיב מערכת היחסים בין התובע לבין המנוחה הוא אופן הצגתם בפני צדדים שלישיים, בזמן אמת. התובע טען שהמנוחה הציגה אותו כבן זוגה בפני גורמים רפואיים שונים, ולראיה אף צורפו מטעמו שני מסמכים רפואיים שבהם יש התייחסות לתובע כאל בן זוגה של המנוחה (נספח 7 לתצהיר התובע: מסמך מ-9.2012: "מתגוררת עתה עם בן זוג"; מסמך מ-11.2012: "המטופלת ובן זוגה שוללים מכל לקיחת תרופות מעבר למקובלי"). בנוסף, נשמעו עדויות של מספר עדים מטעם התובע שטענו כי המנוחה הציגה בפניהם את התובע כ"בן זוגה" (ד.ק., עמ' 67; ב.א., עמ' 100).

56. בהקשר זה אזכיר את עדותו של פרופ' נחשתן. התובע צירף כנספח 8 לתצהירו מכתב קצר מאת פרופ' נחשתן, שבו כתב כי טיפל במנוחה והוסיף: "**בן זוגה עמו נפגשתי לאורך כל הדרך ... היה א.א.**". אלא, שבעדותו של פרופ' נחשתן הוא ציין כי הוא חוזר בו מהמסמך, הוא ערך אותו לבקשת התובע מבלי שידע מהי מטרת המסמך והוסיף "**אם הייתי חושב על זה לא הייתי נותן לו שום מסמכים**" (עמ' 60 לעדותו), ובהמשך הסביר כי הוא סבר שהם היו בני-זוג על פי התרשמותו, זו היתה מסקנתו כיוון שהם נהגו להגיע יחד לפגישות עמו (עמ' 61-62), וכיוון שהם היו "ידידותיים" (עמ' 65), אך אינו יודע האם הם באמת היו בני זוג (עמ' 62). דבריו בחקירתו הנגדית פוגמים כמובן בערכו הראייתי של המכתב שצורף מטעמו (נספח 8). עדותו מניחה אמנם בסיס איתן לטענות התובע בדבר טיפולו במנוחה והליווי הקרוב שהעניק לה בשעת מחלתה, כמו כן תוארו יחסים ידידותיים ביניהם לביסוס קשר חברות אמיץ, אך עדותו אינה מספקת ראיה להיבטים נוספים הדרושים לשם ביסוס היחסים כידועים בציבור.

57. לעומת המסמכים שהציג התובע, הוצגו מטעם הנתבעים מסמכים רפואיים אחרים, המתארים את התובע כ"גבר" שהגיע עם המנוחה לבית החולים, ולא כבן זוג. כך למשל, מסמך שצורף כנספח ב' לתצהיר עדותה של מ.א., דיווח של ד"ר ראובני מהדסה, מיום 15.6.2012, נכתב: "**בשיחה איתה מלווה בשני גברים ובבתה, הגברים אינם בני זוגה או בני משפחה הם מנסים לשכנע אותה נגד אישפוז. כשהם יצאו מהחדר אומרת כי היא מסכימה לאישפוז...**" [ההדגשה שלי – מ.ד.ר.], כאשר אין מחלוקת כי שני הגברים המתוארים הם התובע ו-ב.א. (עדות התובע, עמ' 125). הדיווח הנ"ל של הרופאה הפסיכיאטרית, ובפרט תיאורם של התובע ו-ב.א., הינו ממוקד ונעשה תוך אבחנה ברורה ואף מכוונת ומודגשת בין "גברים" לבין "בן זוג". כמו כן ר' נספח ז' לתצהיר מ.א., מסמך רפואי מהדסה, מיום 1.7.2012, שבו תואר

התובע כ"מלווה", במסמך אחר בהמשך צויין לצד מספר הטלפון שלו: "א.א. חבר קרוב" (15.6.2012).

58. מסמך נוסף בעל חשיבות, הוא מסמך שנערך מטעם הביטוח הלאומי סמוך לפני פטירת המנוחה לצורך בחינת זכאותה לקצבת שירותים מיוחדים, וצורף נספח ט' לתצהיר עדותה של מ.א.. בדיווח זה, שעליו חתומה המנוחה, צויין כי המנוחה מתגוררת לבד, ומקבלת עזרה מ"אנשים שבאים לעזור", "שכנה, חברים, בת", ללא כל אזכור של בן-זוג.

59. עוד אפנה לנספח ו' לתצהיר של מ.א. – תדפיס מעקב של ההוספיס אחר המנוחה. בדיווח הראשון, מיום 2.1.2013, שנערך לאחר ביקור בית, יש תיאור של המנוחה ומצבה, וצויין בו: "בבית נמצאים בת וחבר" (ולא "בן זוג"). אציין עוד כי בדיווח מיום 6.1.2013 נכתב "רושם שיש הרבה בעיות סוציאליות והומלץ על הכנסת עו"ס לתמונה".

60. ראייה חשובה נוספת בהקשר זה, היא מקבץ המסמכים שהגיש התובע לכונס הנכסים הרשמי במסגרת הליכי פשיטת הרגל, אשר התקיימו במקביל לתקופה הרלבנטית לתובענה זו. כמה מן המסמכים צורפו כנספח יא לתצהיר מ.א., וכמה מהם צורפו לאחר מכן בבקשה נפרדת מיום 5.12.2016. מבין המסמכים יש לציין את המסמכים הבאים: תצהיר התובע מיום 4.9.2011, שבו הצהיר: "אין לי כל קירבה למעסיקתי", כשהכוונה היא למנוחה, שהעסיקה את התובע בחנות; פרוטוקול חקירה מיום 9.11.2011: "אין לי כל קשר אישי אליה" (שורה 49) ובהמשך, כאשר נשאל האם הוא והמנוחה גרים יחד, השיב: "לא. חס וחלילה" (שורה 94). בחקירה שנערכה לתובע לאחר פטירתה של המנוחה, ולאחר שנפתחו ההליכים המשפטיים בבית המשפט לענייני משפחה בינו לבין הנתבעים (12.8.2013), שינה התובע את גרסתו הקודמת וציין שהמנוחה היתה בת הזוג שלו וגרו יחד מאז שנת 2011. כאשר נשאל מדוע לא הצהיר בעבר על קיומה של בת זוג, השיב: "אף פעם לא היה זכר של בת הזוג שלי בדוחות החודשיים. זה עניין עדין. רגיש. דיסקרטי" (שורה 109).

יש חשיבות לאופן הצגת המנוחה בהצהרות התובע לכנ"ר בזמן אמת, בטרם נפתחו ההליכים המשפטיים בינו לבין הנתבעים. שינוי הגרסאות בדיווחים פוגע במהימנות של התובע, ומביא למסקנה כי הוא מציג את טיב היחסים בינו לבין המנוחה בהתאם לאינטרס הרכושי שלו בזמן נתון. יתר על כן, גם כאשר ציין קיומה של בת זוג, אמר כי יחסיהם היו "דיסקרטיים" באופן שאינו עולה בקנה אחד עם גרסתו בתובענה זו,

ולפיה היה ידוע לכל שהם בני זוג, וכי יחסיהם כללו נסיעות לחופשות עם עוד אנשים ובני משפחה באופן גלוי - גם סתירה זו פוגמת במהימנותו של התובע. ההסבר של התובע בהליכים שבפניי כי לא ציין בהליכי פשיטת הרגל שיש לו בת זוג על מנת שהמנוחה "לא תסתבך" (עמ' 109 לעדותו), משמעותו הודאה של התובע כי הגיש הצהרות שקר לגורם רשמי בדבר טיב היחסים עם המנוחה, באופן המקשה ביותר על קבלת גרסתו כיום, כאשר התובע מונע מאינטרס לרשת את המנוחה.

הכרעה

61. לאחר ששמעתי את מכלול הראיות ושמעתי את העדים הרבים שהעידו בתיק זה, הגעתי לכלל מסקנה כי יש לדחות את התובענה.

בין התובע לבין המנוחה התקיימה מערכת יחסים חברית, קרובה וארוכה, במסגרתה שהו רבות זה במחיצתו של זה. מערכת היחסים אף כללה עבודה משותפת בחנות של המנוחה, וכן בילויים וחופשות יחד עם חברים נוספים ובני משפחה. בשעותיה הקשות של המנוחה, התובע עמד לצידה וליווה אותה לטיפולים ולבדיקות, סייע לה ודאג לה, הן בבית והן בבית החולים, עד יומה האחרון.

אף על פי כן, הגם שעלה בידי התובע לבסס קיומו של קשר חברי ארוך בינו לבין המנוחה, בסופו של דבר **לא מצאתי** בחומר הראיות ובעדויות הצדדים, כי הקשר כלל מאפיינים חיוניים ועמוקים הדרושים לביסוסו כ"ידועים בציבור". הצטייר ועלה מתוך העדויות תיאור עיקרי, וכמעט בלעדי, של קשר חברי-טיפולי מסור, שמשולב בו גם אינטרס כלכלי של התובע, ונעדר ממנו באופן בולט מרכיב האינטימיות, בצורה זו או אחרת, נעדרו (למצער מחומר הראיות שהונח בפניי) גילויי חיבה ואהבה, יחסי אישות, נעדרו סימני אינטימיות רומנטית זוגית על מרכיביה וגווניה, וכן נעדרו סממנים לקשירת גורלה של המנוחה בגורלו של התובע כבני זוג הן במישור הרגשי והן במישור הכלכלי והרכושי.

העדויות שהובאו מטעם התובע על מגע פיזי של אחיזת ידיים או אפילו התגפפות מסויימת, אף אם אקבל אותן כנכונות אין די בהן כדי להניח מסד ראוי ומשמעותי לביסוס תובענה זו.

המגורים המשותפים ככל שהוכחו ברחוב הי' טרם פטירת המנוחה, היו מצומצמים בזמן (חודשים בודדים לכל היותר), ושעה שהמנוחה היתה סיעודית ובמצב סופני, ולא הוכח ביחס אליהם שיתוף של חיי משפחה ומשק בית משותף במשמעות שניתנה

למונחים אלו בפסיקה שסקרתי לעיל. הוכח כי המנוחה עברה לדירה זו לשם נוחות הטיפול בה, ולא הוכח כי המעבר נעשה במטרה לממש את יחסיה הרומנטיים לכאורה עם התובע. לגבי המגורים ברחוב ש', קבעתי לעיל שדובר בסידור שינה עבור התובע, בבית שבו גרו ילדי המנוחה, ולא בבית מגוריו עם המנוחה, באופן השולל התייחסות לשינה בבית זה כמגורים משותפים במובן של "משק בית משותף".

התמונות שהוצגו, גם בהן לא מצאתי די כדי לבסס מסקנה בדבר יחסי ידועים בציבור בין התובע לבין המנוחה, בפרט נוכח העובדה שמדובר בתמונות ישנות, הרבה לפני פטירת המנוחה, כאשר העת הרלבנטית לעניין היא דווקא סמוך לפטירתה, והן משום שלא מודגמת בהם אינטימיות החורגת מיחסי ידידות גרידא.

כפי שציינתי לעיל, משקל רב ניתן לעדותה של גבי ר.א., לצד מסמכים נוספים וראיות, כפי שפירטתי לעיל ביחס לעדויות השונות שסקרתי לגופן, ואשר באיזון הכולל של הראיות מביאים אותי לכלל מסקנה כי התובע לא עמד בנטל המוטל עליו, וחומר הראיות שהוצג בפניי בתיק זה – אין די בו כדי לקבל את תביעתו, ואין בו כדי להוכיח את יסודותיו של [סעיף 55 לחוק הירושה](#).

ולסיכום, מכלול ראיותיו של התובע בהחלט מלמד על קשר ממושך וקרוב בינו לבין המנוחה, וביתר שאת בעת מחלתה, אך לא הוכח קשר זוגי ולא קשר אינטימי, ואין די בחומר הראיות שהוצג כדי לחצות הסף הראייתי המספק לשם הקביעה כי התקיימו בינו לבינה חיי משפחה ומשק בית משותף, ועל כן התובענה נדחית.

סוף דבר

62. התביעה נדחית.

צו הירושה שהוצא אחר עיזבון המנוחה א.ח. ז"ל ביום 21.5.2013 – יוותר בעינו.

63. בנסיבות העניין, בהתחשב בעובדה שהתובע עמד לצידה של המנוחה לאורך תקופת מחלתה הקשה, טיפל בה, דאג לצרכיה וליווה אותה עד יומה האחרון, כחבר, אינני עושה צו להוצאות, וכל צד יישא בהוצאותיו.

מתירה פרסום בהשמטת שמות הצדדים ופרטים מזהים אחרים.

ניתן היום, י"א אדר תשע"ח, 26 פברואר 2018, בהעדר הצדדים.

מיכל דבירי רוזנבלט 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)